

2026-02-05
S2026/00199 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att komplettera betänkandet Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att komplettera betänkandet Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen (SOU 2023:56). Socialstyrelsen ska analysera behovet och konsekvenserna av förslaget om flyttning utan samtycke som särskild smittskyddsåtgärd i bostäder med särskilt stöd enligt 8 kap. 11 § socialtjänstlagen (2025:400) och 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Socialstyrelsen ska göra en särskild analys av behov och konsekvenser gällande barn och ungdomar. I uppdraget ingår att göra en proportionalitetsbedömning av förslaget för respektive boendeform. Myndigheten ska också undersöka vilken personuppgiftsbehandling som är nödvändig för förslaget och analysera om det behövs ytterligare reglering för detta och vid behov lämna författningsförslag.

Vid genomförandet av uppdraget ska Socialstyrelsen inhämta synpunkter från Folkhälsomyndigheten. Socialstyrelsen ska även föra dialog med funktionshindradsorganisationerna och andra relevanta aktörer.

Socialstyrelsen ska vid uppdragets genomförande beakta Sveriges åtaganden om mänskliga rättigheter, särskilt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konsekvenserna för barn ska belysas utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda högst 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 4:2 Vissa

statsbidrag inom funktionshindersområdet, anslagsposten 8 Övrig verksamhet.

Socialstyrelsen ska senast den 15 januari 2027 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

I september 2023 lämnade Utredningen Författningsberedskap inför framtida pandemier över sitt slutbetänkande (SOU 2023:56) till regeringen. I betänkandet ingår bland annat förslag om ett stärkt smittskydd i särskilda boendeformer enligt den då gällande socialtjänstlagen (2001:453) och LSS genom en ny extraordinär smittskyddsåtgärd i smittskyddslagen (2004:168). Förslaget innebär att det ska bli möjligt att utan samtycke och under vissa omständigheter flytta en person som bor i vissa boendeformer enligt socialtjänstlagen eller LSS från sin ordinarie bostad till en annan motsvarande bostad. Syftet är att öka möjligheterna till smittförebyggande arbete och säkerställa smittskyddet för personer på särskilda boenden.

En stor del av remissinstanserna är positiva till förslagen, men vissa remissinstanser är starkt kritiska till att förslaget omfattar vissa boenden enligt LSS. Kritiken handlar bland annat om att insatser enligt LSS är frivilliga och syftar till att ge personer med funktionsnedsättning möjlighet att leva som andra. Bostaden är den enskildes ordinarie bostad och vissa remissinstanser lyfter att bestämmelser om isolering och karantän i smittskyddslagen även ska tillämpas för dem som bor i LSS-boenden. Förslaget kritiseras också för att det stärker de institutionella dragen i LSS-boenden.

Remissinstanserna menar vidare att utredningens förslag i för stor utsträckning bygger på erfarenheter av covid-19-pandemin inom äldreomsorgen. Socialstyrelsen uppger i sitt remissvar att myndigheten inte känner till några exempel på att det under pandemin funnits behov av att flytta personer för att bedriva kohortvård i bostäder för personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen eller LSS. Socialstyrelsen påpekar också att det i LSS-bostäder i regel bor betydligt färre personer än i särskilda boenden för äldre.

Slutligen kritiseras utredningen för att den saknar en analys utifrån konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Mot bakgrund av bl.a. den kritik som framkommer i remissvaren samt att förslagen leder till inskränkningar i den enskildes grundläggande friheter och personliga integritet anser regeringen att betänkandet Några smittskyddsfrågor inom socialtjänsten och socialförsäkringen behöver kompletteras med en behovs- och konsekvensanalys avseende bostäder med särskilt stöd enligt 8 kap. 11 § socialtjänstlagen och bostäder med särskild service enligt 9 § 8 och 9 LSS.

På regeringens vägnar

Camilla Waltersson Grönvall

Ditte Roslund

Kopia till

Socialdepartementet/SL, HC
Folkhälsomyndigheten